

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1956

АПРЕЛЬ

8

ВОСКРЕСЕНЬЕ

№ 73 (3526)

Өртөө 20 коп.

БӨГҮНГҮ СОЛУНДА:

В. И. Ленинниң төртүнчү хунути уткустур (1 ары).
Швециянын Премьер-Министри Т. Эрландернин Москвадан үнүпкени (1 ары).
Тунист бейи дээрги Мохаммед Ламин Пашага ССРЭ-нин Дээди Советинин Премьер-Министри Даргазы К. Ворошиловтун телеграммасы (1 ары).
Француз Республиканын Министрлер Чөвүлелинин Даргазы дээрги Мындаагылар ГИ Моллеге ССР Эвилелинин Министрлер

Чөвүлелинин Даргазы Н. Булганинны телеграммасы (1 ары).
Часкы тарылганы хожудаашкын чокка эгелээр дээш (1 ары).
Партиянын XX съездинин шийтирлерин амыдыралга боттандыра боттандыра (2 ары).
С. Ширап.—Малчынар ортузунга масса-политикти азылы күйтөлдирер (2 ары).
ССРЭ болгаш Францияны кайы-кайы-

агыла бараннар бержир дугайында протоколга ат салганы (2 ары).
С. Доргат.—Комсомолчу аныктарына кукуруза өстүрү аныктарын тодаргай удурутур (2 ары).
СЭП-нин XX съездинин шийтирлерин амыдыралга боттандыра дээш (3 ары).
А. И. Микояннын ВДР-де чоруп турары (4 ары).
В. Комаров.— ГОА (4 ары).

КОЛХОЗ БУДУРУЛГЕЗИН ТОДАРГАЙ УДУРТУР

СЭКП-нин XX съездин кезде ажал-агый будурулгезинин бүтү азыларын күштү өстүреринин улуг программасын ажалдан кылдырган. Съездинин төөтүгү шийтирлерин амыдыралга боттандыраарынын тодаргай оруктарын болгаш эргаларын айткан.

Кезде ажал-агый будурулгезинин улуг көдүрүшкүнүн амыдыралга боттандыраарынын бүтү аргалары бисте бар. Колхозтар организм, ажал-агый талазы-биле кылдырган, мурнакчы, улуг күштүгү селлектиг үлөтүр-биле чергелештир бүтү чергенин техникалы-биле чепсегелдеп тайыраганга машина-трактор станцияларынын четкелери калбарган, кезде ажал-агый чүс-чүс мүн мергектиг тускай эрменчилер болгаш организаторлар-биле хандырган.

Колхоз будурулгезин күштүгү өстүреринин бүтү материалдык болгаш организм-чүтүдү бистин бистин колхозтар-рында тургустунганга партия, совет органдарынын улутуучулары болгаш колхозтар даргалары колхоз будурулгезин тодаргай удурутур талазы-биле организм-чүтүдү ажалдарын күштөлдүргөн эргежол чүтүзү.

«Партия организм-чүтүдү ажал-агый тургузушкунун тодаргай удурутунун айткыларынча үндөин эргилден кылыр, үлөтүр будурулгезинин, колхозтар-нын, МТС-теринин болгаш советтарын ажалын херекти ханы билери-биле удурутур төлөөдө, оларнын техниказын болгаш экономиказын өөренирин күштөлдүрүр ужурут» деп СЭКП Төп Комитетинин өтүчү кеткелдинин талазы-биле партиянын XX съездинин резолюциясында айткан.

Колхоз будурулгезин тодаргай, ханы-билери-биле удурутур, оларнын экономиказын болгаш кезде ажал-агый техниказын хун-бүтү өөренирин ажал-херек кырыла боттандыра турар СЭКП райкомдарынын секретарлары болгаш колхозтар даргалары бисте бар. Оон чикөөн СЭКП Бий-Хем райкомунун секретары эш Савкин кыер, Районда бүтү колхозтарнын экономиказын ол ханы-биле анализтеп, колхоз бүтүгүзүгү ажал-агыйнын онзагай байдалына таарыштыр тодаргай, ханы билгилги удурутунан бербишкан, ону организм-чүтүдү ажалдар-биле быгылган, колхоз будурулгезинин ажалдын чаз, мурнакчы дүжуулазын калбаа-биле негелдир, ажал-агыйн удурутур турарыларын бүтү шийгелди алкырыче улуг кичөөн салып турар. Оон-биле калы кезде ажал-агый продуктуларын бир четкелерин бүтүгүзүгү ажал-агыйнын онзагай кызырарын талазы-биле районун кезде ажал-агый ажал-агыйнын экономикалык конференциянын ол район обла-ка бир дугарында эрттирген.

Колхозтарын удурутун тодаргай будурулгезинин база ажал-херекти ханы билери-биле чорутканын уламандан өрткөк чылын болгаш бо чылын ол районун колхозтарын ажал-агый көртүгүлери эден бедик болуп турар. Эрткен чылын район иштинин-биле тарваа култураларын гектар бүтүгүзүгү ортумаа-биле 17,5 центнер дүжүтү алган болгаш бир азырал инек бүтүгүзүгү—1131 килограмм сүтү саап алган. СЭКП обкомунун, облуккомунун болгаш ВЛКСМ обкомунун сүт саалдынын талазы-биле шийчир Бызыл түтүн 2 ажал чыл дүжүгүзүгү быгылган-биле калалаган турар.

Колхоз будурулгезин бийлигин-биле тодаргай удурутур, болгаш чер ажалын хожугулеринге агрохотик эрменчилер болгаш шийгелди ал, хожудагай ажал-агый колхозтарын мурнакчыларын деңгелдине чедир хожугу турар колхоз даргалары бисте ээсин өөө. Чикээ, Кал-Хем районда «Шийгел» колхозунун даргазы эш Зайцев колхоз будурулгезин ханы билери-биле тодаргай удурутун келгелсин түнелинде ол колхоз организм, ажал-агый талазы-биле дымк быгылган. Эш Зайцев колхозчуларын чаз эгелекчи саалын бүтү тала-биле деткип, колхозчу он Неудачинин ажалдан кылганы төлөөдөдүн баулар механизм-чүтүдүгү тарваа тургандыр черин кыска хуусаа кылып доосканын-биле колхоз чүс-ажалдын будурулгезин 2 каттап бедиттишкан, 1393 күш-хуну болгаш 100 мүн ажал рубльдин кампан алган. Колхозтун ай салында кийрип алыр ажал орулазын бол-

гаш натуралдыг продукциянын анализин шын саап кылгаш, колхозчуларын ажалдан алган күш-хунуларын барыма-лаш, продукциянын болгаш ажалын авалсын олзга ай салында доктаамал бээр чүрүмүн тургусканын түнелинде, колхозта күш-хуну минимумун күүсеткен колхозчулар чок болган, күш-ажалын сагыла-чүрүм быгылган.

Ажал-агыйнын практиктиг айткыларын бүтү талазы-биле шын болгаш ханы-салгалыг шийтирлеринге бистин кадрларымысты партия хей чыдарын дүртүгүзүгү өөренип, кижилеп келээ-даа, амыдаа чедир онзаашкан ажал-херекте ээ-ханы-салгал чок, будурулгезин экономиказынча ханы-салгал кырыс, техниказын шийгелди алкыры кыска, колхоз будурулгезинин иштин сорулааларын дугайында төмөс-батпас эргей чүтүдүр чугаалаар партия, совет ажал-агыйлар бисте ам-даа бар.

Ажал-херекти бээрүгү ханы билери-биле тодаргай удурутунан чылаасар болгаш колхоз будурулгезин шын башкарынын талазы-биле билгил мергектиг бедитпес амгы үнчү «микрофанушканы» үндүргөн шийтирлерин күстөлдүргөн организм-чүтүдүгү, ажал-агыйнын каныг бир тодаргай айткыларын шийтирлерин каныг-даа эрге-мергектиг чок, чүткө дивестияларга, айткыларынга ат салын, иштерге үнчү ажалын «эргей» байдалдарын чугаалаар каары-биле кызыгаарлатканын турарлар.

Индиг «микрофанушканы» агрохотик эрменчилер бээрүгү өөренип, шийгелди албайн, ханы колхозтарын иштин кий-гытылар болгаш декларациялар-биле эргей удурутун чүтүгүзүгү турарлар. СЭКП-нин Чаа-Хал райкомунун секретары эш Фетисов, Бай-Тайга райку-смонун даргазы эш Ангырбан олар шак индиг эргейлөөшкын-биле ажалдан турарлар. Кезде ажал-агый будурулгезинин чугаа айткыларын олар ханы өөренип орадашпайн, колхоз будурулгезинин мурнакчылар-биле, кезде ажал-агыйнын тускай эрменчилер-биле сүмелешпей, колхозтарга баргаш чүткө «ажылдар ужурут силер», «...боттанды-рар хуусаагелди силер» деп албандар, чатырып дүжуар ажалдар-биле кызыгаар-лазын турар.

Райондарын удурутур ажал-агыйлар кезде ажал-агыйн эки өөренип албайн тургаш кезде ажал-агый талазы-биле улуг сорулааларын күстөлдүрүшкындан болгаш колхозчуларын ортузунга олар авторитети ажал-агыйнын амыдырал көртүгү турар. Мынанга ажал-агыйн чүткө нияти эргей кийтирилган, айткыларын, декларациялар дузаламчы-биле удурутур дээр орадажыныкыларын сорулааш, колхоз будурулгезинин экономиказын ханы анализтеп, техниказын эки өөренип, ажал-херекти практиктиг амыдырал кырында организм-чүтүдүгү эргежол чүтүзү. Шын удурутур — ажал херекти эки билер херек.

Бистин бүтү удурутук кадрларымыс колхоз будурулгезинин тодаргай экономиказын ханы өөренип дээш олзга боттут дузаламчы чедирери СЭКП райкомдарынын, райкуускомдарын болгаш партия организм-чүтүдүгү чугаа сорулааш болур. Ол сорулаа-биле районнарда, колхозтарга кезде ажал-агыйнын айткыларын талазы-биле экономикалык конференцияларын, семинарларын, чөвүл хурадаларын чорутуп, партия, совет ажал-агыйларын, колхоз даргаларын экономика талазы-биле билин бедитерин кичөөнгей салыр ужурут.

Партия, совет органдарын удурутукчулар канцелярды бюрократыг удурутунан аргызындан уштунуп, колхоз, ферма, бригада бүтүгүзүгү ханы билери-биле тодаргай удурутур дээш массаларын аргызын кырып, дивг организм-чүтүдүгү ажалдарын чорутуп, массаларын ажал-херекте өөрөдир болгаш олардан өөренип алыр арганы калбаа-биле ажалдар херек.

СЭКП-нин XX съездинин төөтүгү шийтирлерин-биле чепсегелден бистин партия, совет организм-чүтүдүгү удурутукчулары бүтү колхозчуларын, МТС-терин механизаторларын алгыты беш чылдын онзадаларын хуусаа бедитпес чедиринин күстөлдүрүр демиселге калган-гындан-даа артык ажалдар ужурут

не библиотеканында номун көртүгүзүгү удурут дегелгези ажал-агыйн. Ленинни биографиязын, он амыдырал-чурталгазын ажал-агый уелеринин фотографияларын, Владимир Ильичинин Совет Эвилелинин болгаш улус-демократиянын чурттарынын уластарын димдарында үнчү чогалдарын мында дегел көртөскөн. Ленинни чогалдарын болгаш он амыдырал-чурталгазын база ажал-херек дугааларын дугайында ангал, француз, итали, испан болгаш өскө-даа дилер үнчү материалдарын мында дегел.

Швециянын Премьер-Министри Т. Эрландернин Москвадан үнүпкени

Свет Эвилелин эргил көргөш, а оон соода Төрөн чуртук чанары-биле Швециянын Премьер-Министри Т. Эрландер апрель 5-те Москвадан үнүпкен. Оон-биле калы Иштики херектер министри Г. Хелдунд калайы-биле, Швециянын Даштык херектер министрствозунун Политиктиг кидизинин эргелекчи Г. Яронг калайы-биле, Премьер-Министри ботунун секретары У. Пальме, Швециянын ДХМ-нин Салыг кидизинин 2-ги секретары Г. Лорентзон болгаш паралага талазы-биле Швециянын Премьер-Министри чанында тускай талалекчи С. Фрикус чорупкан.

Швециянын болгаш ССРЭ-нин күрүне туттары-биле шийгез Топ аэродромга Премьер-Министр Т. Эрландер ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы Н. А. Булганин, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын Бирги орадажы болгаш ССРЭ-нин Даштык херектер министри В. М. Молотов, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын Бирги орадажы В. Г. Бакаев, Н. П. Ду-доров, В. П. Елютин, Ф. Г. Логинов, Г. М. Орлов, ажал-агый чоннар депутаттарынын Москва хохорай Советинин күсөкомунун даргазы Н. И. Бобровников, Даштык салды министринин бирги орадажы С. А. Борисов, ССРЭ-нин Даштык херектер министрствозунун Скандинав чурттарынын кидизинин эргелекчи М. Г. Грибанов, ССРЭ-нин Швецияда Эчтин черинин чөвүлөкчи Н. М. Луныков, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын протокол начальниги Е. А. Тарабрина, ССРЭ-нин Даштык херектер министрствозунун протокол кидизинин эргелекчи Ф. Ф. Молочков, Москва хохорайн комментанты генерал-майор И. С. Колесников, совет болгаш даштык журналистер үнчүнер.

Швециянын Премьер-Министри Швециянын ССРЭ-де Эчтин черинин ажал-агый чылар, а ол мынкан ССРЭ-де дипломат-тыг төлөө черлеринин баштыларын үнчүнер. Швециянын Премьер-Министри үлөт турда аэродромга хундугу таанымды чыскап, Швециянын болгаш Совет Эвилелинин күрүне гимндилерин күстөскөн.

Т. Эрландер аэродромга микрофон мур-нунга чүве чугаалаан.

Т. Эрландернин чугаазы

Дээрги Премьер-Министр.

Бистин мааза, Москвага эрттиргенис утундурбас хунер дээш, бүтү швейцарияга көртөскөн онза чагай хундугул дээш Силерге болгаш Совет Эвилелинин өскө-даа бүтү төлөөдөкчилеринге Москвадан чоруту тура чүрөктин болгаш сеткилдин ханымындан өөрүп четиргенин илердирин күтөп тур мен. Совет удурутукчулар-биле хууда тааныкылга меңээ болгаш Иштики херектер министри Г. Хелдундиге онза үнчүл болган.

Бистин албанын-даа, ажал-хууну-даа бээрүгү-биле чугаалажыныкыларын найраалдык болгаш кайы-кайыны билчир чорутуп бээрүгү-биле тодаргайланганын база дагы сеткил ханымын-биле онзаал демделгезин күтөп тур мен. Ол бээр, бистин уластарымыстын арганын моон сонгаар-даа тергилден турар дээринге илердирин күтөп тур мен.

База катан четирим, дээрги Премьер-Министр.

Швециянын Премьер-Министри Т. Эрландерин Совет Эвилелин эргил чорда ССРЭ-нин Даштык Херектер Министриянын орадажы В. С. Семенов, ССРЭ-нин Швецияда онза болгаш Бүтүн эргил Эчтин К. К. Родионов, Швециянын

ССРЭ-де онза болгаш Бүтүн эргил Эчтин Р. Сульман үлөп чорур.

Премьер-Министр-биле калы Совет Эвилелинге ажал-хорук кылыры-биле швейцариядан боттү төлөөдөкчилери чорупкан.

(СЭТА).

Тунистия бейи дээрги Мохаммед Ламин Пашага

ТУНИС ХООРАЙ

Тунисти хамаарышпас кылдыр чарлааны-биле холбаштыр совет улустан болгаш мөөн ботундан чүрөктин ханымындан байырын хулап алкырыларын Дээрги Силерден дилем.

Совет Эвилелинин улустары Тунистия хамаарышпас чорутуун чечектедиринин херөгө калды-даа чедирининериг ботунун тунис улуска күтөп, Совет Социалист Республикаларын Эвилелинин болгаш Тунистия арганыга найраалдыг харылаалар хожугу дээринге иделгезин илергелеп тур.

К. ВОРОШИЛОВ.

ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Даргазы.

Француз Республиканын Министрлер Чөвүлелинин Даргазы дээрги Мындаагылар Ги Моллеге

ПАРИЖ

Тунистия хамаарышпас чорутуун дугайында француз-тунис протоколга 1956 чылдын март 20-де ат салганы-биле холбаштыр сеткилдин ханымындан байырын хулап алкырыларын Мындаагылар Силерден дилем.

Француз чазактын тунис айткыларын Франциянын болгаш тунистин улустарынын арганынга тайбынын болгаш найраалдыг ботунга шийтирлер таарыштыра-рынча утланган ол актымынга Совет чазак байыр чедирин тур.

Н. БУЛГАНИН.

ССР Эвилелинин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы.

СЭКП ОБКОМУНДА, ОБЛКУУСКОМДА БОЛГАШ ВЛКСМ ОБКОМУНДА

Инектерин сүткүр продуктулуун бедиткени дээш СЭКП обкомунун, облкуускомун болгаш ВЛКСМ обкомунун шийчир Кызыл Туктарын тыпсыр дугайында

Инектерин сүткүр продуктулуун бедитер дээш райондарын, колхозтарын болгаш СБФ-лерин арганын социалист чарыштын 1956 чылдын апрель 1-ге чедир түнөөдөрүн чугаалажылар көргөш, СЭКП обкомунун бюрорунун, облукеттин күсөкомунун болгаш ВЛКСМ обкомунун бюрорунун ДОБААТКАНЫ БОЛЗА:

Азырал инектен-не сүт саалдынын талазы-биле эки көртүгүзүгү дээш: Районнар талазы-биле шийчир Кызыл Тукту—азырал инектен-не 370,4 кг сүтү саап алкыры азы 1955 чылдын апрель 1-де саап алдыган турганынга болаарга 117,2 кг хей сүтү алырын хандырган Бий-Хем районга арттырар (СЭКП райкомунун секретары эш Савкин, райкууском даргазы эш Темир-оол, ВЛКСМ райкомунун секретары эш Сидоренков, МТС директору эш Балабанов, МТС-тин кол зоотехник эш Сычев).

Колхозтар талазы-биле шийчир Кызыл Тукту—азырал инектен-не 469,5 кг сүтү азы 1955 чылдын апрель 1-де саап алдыган турганынга болаарга 157,5 кг хей сүтү саап алган «Революциянын чабызын» колхозга арттырар (колхоз даргазы эш Федотов, парторганизация секретары эш Андреев, колхозтун комсомол организм-чүтүдүгү секретары эш Базир, колхозтун зоотехник эш Аристов).

СБФ-лер талазы-биле шийчир Кызыл Тукту — Танды районун «Революциянын чабызын» колхозтун азырал инектен-не чүткө 680,1 кг сүтү саап алган Марачевка СБФ-дан алгаш, азырал инектен-не 711 кг сүтү саап алган Бий-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозунун Туранда СБФ-ге тыпсыр (ферма эргелекчи эш Хомутова, зоотехник эш Барышкова).

Часкы тарылганы хожудаашкын чокка эгелээр дээш

Белеткелдерин түнчүлели

СЭКП-нин XX съездинин төөтүгү оларын кайылы-даа хун-бүткө 500 шийтирлеринге сорул кырган Улут-Хем районун Сталин аттыг кезде ажал-агый артелинин ажал-инчилери 1956 чылдын

часкы тарылганын чедирининин чорудары-биле анза кол белеткелдерин дооскан. Колхоз даргазы эш Саганков, партия эге организм-чүтүдүгү секретары эш Олозко тарылга белеткелдине колхозчуларын чеп эвелдирген. Бо чылын колхозтун тарваа култураларын, оон иштинде кол култура — кызылгаштын тарылга шөдү калбарган турар. Оон ажалга ногаан суза, картофель, яны-бүтү ногаалар: огуур, арбус, согуна, дымк, тыква, свекла болгаш он-даа өскер мурнуку чылардаа-зындан хей тарытканга турар.

Бүтү тарваа култураларын үнчүнери четчир болгаш чажар шынарына чедир шупту аргылааткан. Отород бригаданы ногаалын, баханын бар үнчүнерин бир удаа аргылаан. Картофельдин үнчүнерин тускай черде ажап турар. МТС-тин кол агроному эш Васильев картофель үнчүнерин хынан көргөн.

Артык часкы тарылга кирер чеден дөрт атырлар дымтангырып турар. Бар андазыннар, шийрлер бүтүн септелген, тарылга шөлүгө чедир үнчүнерин улар шоодайлар, атыр-биле сөөртүр хаардактар беден. Оон мынд хомуттарын, тергелерин, он-даа өскө аят херек-селдеринин септелген доостун турар. Кезде ажал-агый артели тарваа култураларын болгаш отород шөлдеринге база чыгыткылыг чер чанынга ажал хей тоина өдөкти, күш өдөк төккен. Бригада 75 мүн прик-өдөк саважыгаштарын белеткээр планында 430-ин ажал күтөскөн. Колхоз бир буяндын дөртү септөөр-биле он чанында 30 кубометр дашты белеткээр. Дарганнар эштер Чолак-оол, Мадыр-оол олар бүтү бар андазыннар, шийрлерин шуптузун шакла-ла септел дооскан. Он ийи кизи составтыг үнчүнери аргылаар ажен анырады чедир бүтү үнчүнерин аргылаан, оон иштинде эштер Сунук, Биче-кыс үнчүнери аргылаарын нормазын үрүгүчү ажал күтөскөн, аял адепейлиг ажалдан турган. Эштер Байыр, Домука

Эрткен чылын трактор бригаданы бо чылдын тарылганынга 300 гектар кур черин аңдырп белеткээр. Колхоз баштаар чери 69 кизи составтыг хову бригаданын четкелен тургускан. Шаган-Арыг МТС-тин эш Емелиндин бригадирин трактор бригаданы часкы тарылганы калган чер эрипир билек-де эрте чорудар дээш баш бурунгаар колхозта чедир келген.

Колхоз баштаар чери болгаш партия эге организм-чүтүдүгү хемчелерин ап турган, тарылганын кол белеткелдерин дооскан-даа болза, чамдык чедир кылдымкан ажалдар ам-даа бар, 7 гектар нога култураларын үнчүнери чок, ону белеткээр бээр дөң колхоз-биле керезин район ажалга чедир күтөспөз.

Ногаа-биле катат тарылга шөлүгө анда 332 тонна өдөк чүткүмзөн. Парниктерге хергелээр 80 рамаларын чүткө 47-ин кылдыган, парник оягдарын ашта-тыган-даа болза, олар дертишкан. Ишти-биле парник ажал-агыйн чогуур негелдизинге чедир организм-чүтүдүгү турар.

Тарылга белеткелдеринде чамдык четкелерин доп-доруан чайдаларын чүтүзү. Уш дөңкө черде сугат бугаларын доп-теринин болгаш унаарын септелгезин чогуур үдө доозар дээш артык баштаар чери хемчелерин ажал ужурут, нога култураларын үнчүнерин доп-доруан тып алыр: өдөкти, хууду план ботулар четке төгөр, тарылга эгелээр бедиде бо ажалга трактор бригаданы дузалажы. Колхоз парник ажал-агыйн дүргөн ажалгалга кийер, нога ажалдажылар расаддарын эки өстүреринче улуг кичөөнгей салыр херек.

Часкы тарылганын эң кыска хуусаа бедиде агрохотиктиг деңгелге чорудары-биле колхоз баштаар чери болгаш МТС трактор бригаданы-биле хову бригаданын үр-түнөөдүгү калы ажалдажыларын хандыра дээш бүтү ботунар аргаларын ажалгаары олар негелтенип турар.

Элбекшилдиг дүжүттү өстүрүп алыр

ОРГУТ-САЙЫР. (Телефон-биле).

Барыин-Хемчик районда Ворошилов аттыг колхозтун тараажылары партиянын XX съездинин төөтүгү шийтирлерин таанышкан, ону амыдырал кырыла чедиринин күстөлдүрүр, аламын чагай дүжүтү өстүрүп алыр талазы-биле тодаргай хуусаагелерин алган ажалдан турар. Колхоз баштаар черинин даргазы эш Чыбык-оолдун редакцияга дымтанканы болза:

— Эрткен кезде ажал-агый чымында бистин колхоз тарваа култураларын гектарындан ортумаа-биле чүткө 6 центнер дүжүт алган. Ол болза, часкы хову ажалында багай белеткел, тарылганын үнчүнери дөңдү улаатканында база дүжүт ажап алыныкынын четкес организм-чүтүдүгү болган. Бо чылын индиг байдал болбас. Бисте хову ажалын белеткел доостун, тарылганын 5 ажал хунеринде агрохотиктиг негелдизинге баулар чорударын колхозчулар хулаанган.

Ворошилов аттыг колхозтун тарылга шөдү эрткен чылын 840 гектар турган, а бо чылын 1034 гектарын тарылар. Бо талазы-биле үнчүнери четчир белеткелден тарваа култураларын 137 (оон иштинде кызылгаштыг 75) тонна үнчүнери шупту аргылааткан, картофель 19 тонна бар, чүткүз култура болур кукурузанын 3 тонна үнчүнери база беден. Машина чепсес, дериг-херексел септел, четкелээр ажал бүтүн доостун. Колхозчу тараажылар бо чылын тарваа култураларын гектарындан 15 центнерден куду эш дүжүтү өстүрүп алырын хулаанган, оларын сөзү боттут ажал-херектен кырышпас.

Кызымаккай күш-ажыл

Улут-Хем районун Калинин аттыг кезде ажал-агый артелинин колхозчуу 57 харыг эш Хоругу чыл бүткө күш хунуун минимумун ажал күтөскөн турар. Колхозтун саман будурулгезин болгаш отород ажалынга ажалдан келген.

Партиянын XX съездизинин шиитпирлерин амыдыралга чедишкенин боттандырар

(Чөөн-Хемчик районунун партия активинин хуралындан)

Бо чымдык март 28-ге Чөөн-Хемчик районунун партия активинин хуралы болуп өрткөн. Партия активинин ол хуралына «Партиянын XX съездизинин түнөөлү болган районунун партия органдарынын сорулгаларынын дугайында» СЭКП райкомунун секретары эш Дилгиз жетекчи кылган.

Илеткечи партиянын XX съездизинин төөгүлүгү учур-уазына чугааламшаан, алдыгы беш чыл пазына хуусаа бетинде кууседир талам-биле районунун партия органдарынын мурунда турар тоолгай сорулгаларын айткан. Партиянын XX съездизинин материалдарын районунун ажылчы чоннары ханы-биле танышкан турарын, СЭКП райкомуну районга бүгү пропаганда-интервенция семинарларын өрттиргенин болгаш амыгы үдө партия, комсомол чырымышкынынын четкелеринде бүгү амынчалар съездизинин материалдарын улууг сонугураа-биле өөренип турарын илеткечи чугаалаан.

Районунун ажылчы чоннары партиянын XX съездизинин төөгүлүгү шиитпирлерин амыдыралга чедишкенин боттандырар дөш политиктиг болгаш күш-ажылчы көдүрүшүгө сыры каттыкын, социалисттиг чарышты калбартып турарын актив хуралы демдөөн. Илангыя «Коммунизмге өркү» колхозтун саанчалары Мыйло, Буисаала, Сендеемаа 1500—2800 литр сүтү бо чылын ийек бүрүткөн саап алырын хууленгенер. Ол ийекш Ленин колхозта Дүгүчү, Сюрюя, «Искра» колхозта Палак, Тона, Жданов аттыг колхозта Бак-Кара олар ийек бүрүткөн 1500—2000 литр сүтү саап алырын хууленгенер. Олар ол социалисттиг

хууленгенер ай санында чедишкенин кууседир турарар.

Ол ийекш мал кадарчыларын Ленин аттыг колхозта Бюрюя, Санга, «Искра» колхозта Очур-оол, Калинин аттыг колхозта Чола олар хой санындаан 2,5—3 кг дүктү бо чылын кыргып алырын хууленгенер. Олар амыгы үдө төрөөн малдын чаш төгүн чидирг чокка ажаап ал турарар.

Чазына машина-трактор станцияны тракторлар болгаш көдө ажыл-агый машиналарынын септелгенин бүгүн дооскан болгаш механизаторлар бо чымдын чакы тарылгазын 10—12 ажал хууленгенер доолор сорулган салганнар.

СЭКП райкомунун бюрору чокта чаа трактор бригадаларынын бригадирлерин бадылаан болгаш бригадирлеринин составына коммунистерин болгаш комсомолчуларын шилеп киргилген.

Бо чылын районга картофель, патаалар болгаш кукуруза тарылгазын калбар-тырынын чугаалаан актив хуралы онза-ла айткан. Эрткен чылын СЭКП райком болгаш райүкүм бо талазы-биле ажылды дыка четпес организастаанын саан бергенер шүгүмчүлөп турганнар.

Бо чылын районга кукуруза тарылгазы 665 гга чедир өсөр. Ол амылды боттандырырга комсомолчуларын болгаш аныктарын калбак кыргылгези организастаанын.

Партия активинин хуралы районга мал кыштагалдыкшынын байдалынче кол кичөөнгейи угууларган. Амыгы үдө районда мал массалыг төрүп турар, мынаарга чымдык колхозтарда мал чек

чөк болуп турар. Жданов аттыг колхозтун удуруткучулары эштер Тамбар, Кызыл-оол оларын харымсалга чок ажылынын түнөөлинде, ол колхозта малдын чаш төдү элөөн хорамчага таварышкан. Чымдык колхозтарын сүт-бараан фермаларында саар инектерин чөмөргилгезинин багында районга сүт саадынын ийити деи-неи куду турбушаан турар.

Партия активинин хуралы райүкүмтүр комбинатынын, АТК-нын амыдыралында улууг четпестерин илереткен.

СЭКП Чөөн-Хемчик райкомунун бюрору, оон секретарылары эштер Дилгизек, Горшков, Базыр-оол, райүкүм, оон даргазы эш Аржаалай олар көдө ажыл-агый га удуруткучулары экижер талазы-биле боттутт хөмчөгөдөр чогуур үелерде алабай турары дөш шыгымы-биле шүгүмчүлөтүргөнер.

Район Барыш-Хемчик районуну социалисттиг чарышка кылгырган. 1956 чылда бир инектен ортумаа-биле 1000 литр сүтү саап алырын, хой бүрүткөн 2,2 килограмм дүктү кыргып алырын, чакы тарылганы 10—12 ажал хууленгенер доолорын, бүгү колхозчуларын сууржулгазын 1956—1957 чылдарга үдө шипи-пирдээрин район хууленген. Бо чылын районун 6 колхозтарына 6 жомута ба-зынын, колхозтар бүтүгүнө асылер амыдап ателээр.

Районунун ажылчы чоннары СЭКП-нин XX съездизинин шиитпирлерин амыды-ралга чедишкенин кууседиргө бот-тарын бүтү күштерин бээр дөшринге бүтүрелди партия активинин хуралы иле-реткен.

Хой фермазында

САМАГАДАЙ. («Шынын» корр.). Тес-Хем районда Сталин аттыг колхозтун хой фермазында оолдашкын массалыг тургу-чүлөп турар. Ферманын кыштагалында калжа, турлаг эки хандырткан, мал-чынынар ажаалада, кышкы оларын чөд ажылдарынче улууг кичөөнгейи салып келген. Илангыя чакың берге, малдын массалыг оолдашкынын үзүндө ферма ажылдакчыларынын мурунда сорулга улам-на харымсалгалыг тургустунуп ту-рам.

Апрель 1-ге чедир фермада ийитизи-биле 2563 хой төрөөн, оон 2615 хураганнар ала-мыган болгаш шүгүмчүлөтүргөнер. Партиянын XX съездизинин шиит-пирлерин танышкан, малды менди, хуу чыл ажыра, оон чаш төгүн бүгүн өстү-рүп амыр дөш хууленген малчынар ак-сеткилдиг кууседир турар. Фермада Кылакай, Мөлий, Ногачы, Найдис ыш-каш журналыч малчынар хой.

З. САГААЧЫ.

Хаваннарны өстүрер дөш

Хаван фермазы артель бүтүргөзгөдөр эң оругалыг адырын бирээни. Хаван-нын шын өстүрерге хамыктын мурунун таарымчалыг калжа, турлагын, четпир, эки чөд суурун белектер амыр херек. Сүт-Хөл районда Сталин аттыг колхоз бо талазы-биле четпес белектеринден эрткен чылдарда хаван фермазынын орулга-ын дыка чакы турган. Ам ында байдал шүгүмчүлөтүргөнер.

Фермада уузуу 15 метр, дооразы 9 метр чаа калжаны кылган, оон шийт хаванарга таарымчалыг өрөөлөтүргөнер, дески чымдыралыга өлгөп пекчаларында. Ажаалаан болгаш чөмөргилгези зооветеринария негеддерин ажуулар чоруулу-турар. Бо талазы-биле ферма өрөөлөгөдөр эш Дамчай эки амыдап турар.

Баштайгы төрөөн 6 хаваннар 44 хаван оолдарын берген. Хаван ажаакчылары эштер Санчай, Шидыраа оларын мерге-жилгэ эки амыдап турарында фермада 90 хаваннар шүгүмчүлөтүргөнер. Моон сонгаар-ла төрүтүргө хаван оолдарын менди до-руктуп өстүрерин ферманын ажылдак-чылары хууленген, хаван өстүреринин бергенгенин ийи каттап ажыраарын олар социалисттиг чарыкында илереткен.

Моон-биле калды ферма ажылдакчыла-рын тускай хеп (халат, есе-даа) чүгүлө-ри-биле хандырткан турарын четпес дөш саанар амыр. Хаван чыла чакыгы өвөс оолдар болгай, илгит болганда фермада мынчага чедир бүтүргө хаван чөк болуп турары колхоз баштаар черинин четпеси. Хаван фермазынын ажылыче кичөөнгейи салыры чугула.

О. СЮР-ООЛ.

Эки амылдыг харылзаачы

Чаа-Хөл районунун харылзаа контора-зынын Ак-Түрүг агентинин өрөөлөгөдөр эш А. Аскырова ажылчы чонун хар-ылзаанын дүргөн хандыра дөш кызы-маккай амыдап турар.

Эш Аскырова почтанын район төвүн-де негедде ады каттап барып ап, суу-рун чурттакчыларынын чакыгыларын бол-гаш чагаа бижиктерин «И-Шаанда» че-дирп берип турар. Чонуну ортузунга табылбар-массалыг ажылды чоруулу-турган, бо чымдын парлагга чакылазы-нын планын ажыр куусеткен.

Дуржулгалыг харылзаачы харылзаа агентинге ажаалаа массалыг организаста-аш, Ленин аттыг көдө ажыл-агый эр-телинин колхозчуларында болгаш суурда тускай өртөөннөргө артыкшылыг ак-шанын шыгачымырга салыр таарымчалыг байдалды тургускан.

Эш Аскырова харылзаа ажылында 14 чыл, а чакыс Чаа-Хөл районга 12 чыл амыдап. Дуржулгалыг харылзаачынын организакчы чоруун болгаш агентинин ажылы ажылчы чонун негеддеринге дүшүртүргө хууленген үнөлөп көргөш, об-ластын харылзаа өрөөлөгө ону хуулу-ел бижик-биле үш удаа шынаан.

Х. СЕДЕН,
С. СОТНАМ.

Одар ыаш белеткелинде

Улут-Хем районун Сталин аттыг кол-хозтун кезиктиргени колхозта школанын 1956—57 өрөөлөгө чылында одар 200 кубометр мыкын хал доос-кан. Колхозчулар эштер К. Шангыр, К. Сенден, О. Анык, О. Анык-оол олар 10—10 кубометр ыаш белеткээр планын бирги элөөгө кууседир, мурнакы амыдап-нар.

Ам 8 кижиз составтыг зено клуб, би-блиотек болгаш ажи өмөөлөгөдөр одар ыаштыг белеткее ажылыче киришкенер.

Т. ДАДАР-ООЛ.

Улут-Хем районун Калинин аттыг кол-хозунда эш Барышмаа удуруткан ком-сомолчу-аныктар бригаданы школага от-тулар 1000 кубометр ыаш белеткээр-биле социалисттиг чарышты калбартаан амы-дап турарлар.

Бригада марттыг сөөлү хууленгенде 200 кубометр ыашты хал тургускан. Эштер Барышмаа, Март-оол олар хүн норма-зын тургузучу ажыр кууседир турарлар. Олар агиттууларын, хал солундарын доктаамап үндүрүп, район, область солун-нарынан номчулгаларын болгаш беседа-ларын чоруулу турарлар. Бригадада шы-дыраа, дазын, гармон болгаш еске-даа ойнаар херекселдер бар.

М. БАГАЛДАЙ.

ССРЭ болгаш Франциянын кайы-кайызынга барааннар бержир дугайында протоколга ат салганы

Бо чымдык марттын дүргүзүндө Москва-га ССРЭ-нин Даштык салыг министрест-вонун болгаш Франциянын салыг тө-лөөлөрүнүн аразында болган чугаала-жымышкынынын түнөөлинде, 1956 чыл-да ССРЭ-ни болгаш Франциянын улу-редир барааннар бержиринин дугайында протоколга бо чымдык март 31-ге ат сал-ган.

Франциядан ССРЭ-же аныз-бүрү де-вишкенин, прокатты, кара металл-дарын, пробка чөвүрээни, пест-тавы чиг-дин, химия барааннарын, какао-боатар-ын, цитрус болгаш еске-даа барааннарын бээр протоколга көрүлүп турар. Оон ан-гыла, 1956 чылда Франциядан ССРЭ-же эрткен чылдарда таарымчалыг чакыглар ажуулар кургаг чүк чүдүр сундооларын болгаш чүкө чүдүр краннарын бээр апаар.

ССРЭ Францияга антрацит, хөмүр-лаш чүгүн, нефть болгаш нефти про-дуктарын, ышк материалдарын, хром бо-лаш марганец рудаларын, хөвөн, өлкү-кран консерваларын болгаш еске-даа ба-рааннарын бээр.

1956 чылда ССРЭ биле Франциянын аразында бараан саарылгазын 1955 чыл-биле деиңгөргө дыка улгадыр.

Бараан саарылгазынын дугайында про-токолга ат салганнар: совет таладан — Даштык салыг министринин бирги ора-лакчысы С. А. Борисов; француз таладан — Франциянын салыг төлөөлөгөдөр баштыгы, бүгүн эртелег министр Шер Сабот.

Чардынган протокол кайы-кайызынга ажыктыг бараан саарылгазын калбарты-рында болгаш ийи чүртүгүн аразында найырадыг харылзааларын хөгжүдөргө илг бээр.

Комсомолчу аныктарнын кукуруза өстүрер звеноларын тодаргай удурттур

СЭКП ТК-нын январь Пленуму аш-чеченин болгаш мал чөмөргилгези үнөлөп кукуруза болуп кукурузанын тарылга шөдүн дыка калбартырын болгаш чуртту-лугу обласктарына, крайларынга оон та-рылгазын массалыг чорударынын өрөө-жөк чугулазын айткан. ВЛКСМ ТК Коммуни-сттиг партиянын салган сорулгалын амыд-ды кырынга боттандыраарын барымдалаан, кукуруза тарылгазын көдүдөргө, оон дү-жүттүн белидери дөш походче үнеринче көдөөлгө комсомол организацияларын кыл-гырган.

Кыргыттары харын кылдыг бистин об-ластын комсомол организацияларын эрткен чылын обласка комсомолчу аныктарын кукуруза тарып өстүрер 87 звеноларын организастаан. Олар моон мурунда бис-тин обласка чогуур негеддерди алабай турган кукурузаны 5878 гектар черге та-рааннар. Комсомолчуларын кукурузанын бедик дүжүдүн амыр дөш чоруткан по-ходу болуун түнөөлгө берген. Чымдык колхозтар кукурузадаан элөөн бедик дүжү-тү ажаап ап, малдын продуктууун бедик-дир турар.

Чаа-Хөл районда «Тилдееге» колхозтун комсомолчу аныктар звенозу (удурткучу-зу эш Шатгыр) 10 га кукуруза тарып-панын 15 га кылдыр куусеткен. Чакыгы үдө ажаалаан эки чорутканында гек-тар бүтүргөдөн 220 центнер нотаан масса-ын алган болгаш 2,5 га черден 27,5 центнер кургаг үрөзүнн ажаап алган-нар. Звенозун кезиктиргени Уйнуу, Кыр-гас Мана, Түлшө Тайай боттарында онаашкан ажылга эки түнөөлөгөдөр чедип алганнар.

Чаа-Хем районда «Октябрь 14 чылы», Молотов аттыг, Кызыл районда «Совет Тыва», Эрин районда «Чаа өркү» колхоз-тар гектар бүтүргөдөн 300—350 цент-нер нотаан массаны ажаап алганнар. Ол ийекш эки түнөөлөгө Чөөн-Хемчик районда «Октябрь 30 чылы», Бай-Тайга районда «Дө-Терек» колхозтарга тургус-кулаан комсомолчу аныктар звенолары чедип алганнар. Бо аныктар звенолары бистин обласкын байдалында гектар бүтү-ргөдөн 400—450 центнер нотаан масса-ын болгаш 25—30 центнер кургаг үрө-зинерин ап болурун тодаргай херечилеп турар.

Бир өвөс кукурузадаан илгит дүжүтү-тү өстүрүп амыр болуурусса, малдын баш са-нын өстүрүп, оон продуктууун белиде-ринге хоолууг чөмөргилгези тургузу-шдырап бис.

Оон-биле чергелештир эрткен чылын кукурузанын тарылгазында болгаш ажаа-далында турган улууг четпестерин болгаш частырылгалары бо чылын каттаптаас тө-лөөдө, оларын демдөөргө чугула. Колхоз-тарын хой кезинге кукуруза звеноларын тургузаа колхоз баштаар черлерин болгаш партия организациялары-биле сүмө-лөшпөй, комсомол комитеттеринин секре-тарлары боттары тургузуу, тургускан звеноларын колхозтар баштаар черлеринге бандырып-биле кийрей турганнар. Илангыя илгит чоруттар Бил-Хем, Улут-Хем, Сүт-Хөл, Барыш-Хемчик районнарга тургулаан. Оон түнөөлөгө бо районнарга тургускан звеноларын хой кезин санда-раан. А Чаа-Хем районун комсомол ор-ганизациялары чымдык колхозтарга звено-ларын тургускан.

Эрткен чылын Танды районун колхоз-тарын кукуруза өстүрер комсомолчу аныктарын 9 звеноларын тургускан, а ол звенолар сипен кезилдери элөөлө-биле тарааннар. Ол чоруг Жданов аттыг, Кали-нин аттыг, «Революцияны чалбыжы» болгаш еске-даа көдө ажыл-агый артель-

деринге турган. Бо районун Сталин аттыг колхозтун даргазы эш Рудин звено-го дуулааарын улуу, харын таралыр дугайында айткышкынын берген. Ол бол-за, илгит звенозун турарын чугулага дөрбөн чорук болуп.

Чымдык комсомол организациялар ку-куруза тарылгазынын агротехниказын сатылааннар. Кызыл районун «Тилдееге» колхозунга кукурузаны июньнун кончук ийи өгөлөй бергенде кургаг ховуга та-раан. Оон уламдык кукурузанын дүжү-дү чөтөгөй өвөш болган. Улут-Хем районун Сталин аттыг колхозунга тур-гускан звено (удурткучу Бечил-оол) чүлгө чылын кукурузаны тарып каары-биле кызыгдаратынган, оон чакыгы ажаа-лазын чорутканында чакын үндүргөн күш халас барган.

Дыка хой колхозтарга звеноларын со-ставында аныктарын кукуруза тарып өстүреринин чурумнарынга өөртөпөй, оон тарылгазынга таарымчалыг черлерин шилеп алабай, күш-ажылды багай ор-ганизастап турган. Чымдык черлерге куку-руза тарылгазын хову бригадаларынче чүгү каап турган болгаш дөрбөлчүн-ула-нчак артыгн колдуулаа хергелдөөн. Моон учурундаан эрткен чылын обласка кукурузанын дүжүдү чакыс болган. Куку-рузанын тарылгазын, ажаалаан ховга алган комсомол организациялары оон харымсалганын үдөжүр ужурут.

Ам чакыс тарылга мырыдай чөмөргөдөр келгенде комсомол организациялары эрт-кен чылын кукурузанын дүжүдү чүкө ку-ду болганын, ам калдыг хөмчөгөдөр алаа экил дөшөрүн дугайында айткышкыны кө-дүрү херек.

Эрткен чылын бистин обласкын бай-далында кукурузаны ажаап өстүрүп чо-рууун элөөн хой дуржулгаларын ши-гелеткен. Оларын бүгү комсомол ор-ганизацияларын ажил-чорудалгазынга не-птередир ужурут. Анык кукурузачыла-рын кукуруза тарымында өөредир, олар-га бедик дүжү өстүрүкчүлөрүн чуга-лаарын организастаар, кукуруза дугайында брошюраларын танышар, киноларын өөвөрүн организастаар чугула.

Комсомолчу аныктарын кукуруза звеноларын четкелээр, чаа звеноларын тургузары, оларын тырттар күш-биле болгаш чогуур чөмөргилгези-биле хандыра чугула. Кукурузанын бедик дүжүдүн амыр дөш комсомолчу анык-тарын звеноларын аразында социали-сттиг чарышты калбартап, оон чоруду-газын боттут удурутка-биле хандыра комсомол организацияларын чугула ху-лаагени.

Өдөс өстүрүп, үрөзүнн четкелээр, шөдөр эерттин болгаш еске-даа амыд-ды звенолар боттары кылдыр ужурут.

ВЛКСМ обком чакыс тарылгазын өтө-лөрүн мурунда анык кукурузачы-ларын чөвөлө хууларын өрттиргени бо-дап турар. Ол хууларда аныктар звено-ларын арта дуржулгалын солчуп, оларын ажылы экижерлерин дугайында айткышкынын чугаалажыр. ВЛКСМ райкомун болгаш колхозтарын, сов-хозтарын комсомол организациялары звеноларын четкелөөшкенин болгаш оларын анык организастаарында улу-ролду ойнаар ужурут.

СЭКП-нин XX съездизинин шиитпирле-рин амыдыралга боттандырышаан, бо чугула ажыл-херекке обласкын ком-сомол организацияларын улууг үдүтүп ки-рер.

С. ДОРСАТ.

ВЛКСМ обкомунун инструктору.

Малчынар ортузунга масса-политиктиг ажилды күштелдирер

Бай-Тайга районун «Мурнакчы» бол-гаш Сталин аттыг колхозтарын мал-чынынар колхоз төптеринден 200 кило-метр ирак Мөнгү-Тайганын Шегетейлер тайгаларында, Барык бажынын, Тоолай-лыгынын капшалдарында мал олардаан чурттап турарлар.

Ол оларларда 7 фермалар бар. Инда ук колхозтарын даргаларын ораакчыла-рынын хууленген кууседир турар ферма өрөөлөгөдөр, партиянын, советтин ак-тивчилери, мал ажылынын тускай ар-темингери база 200 чымал малчынар амыдап турар.

Каргынын партия организациязы, оон секретары эш Самбуу бодунун активчи-лерин тургустунган агитаторларын малчынынын дөш бөдүктөрүн айма-биле хуулап тургускан турган. Илгит бол-за-даа, агитаторлар көдө ажыл-агыйын, илангыя мал ажылы көдүр дугайында партиянын болгаш чазактын шиитпирле-рин малчынарга кончук четпес таныш-тырып келген. Биске партиянын болгаш чазактын салып турар сорулгаларын чет-пес таныштырып турары хомудангыч дөш кадарчылар Моген-Бүрөндө Дотуй-оол, Каргыда Айынан олар чугаалап турарлар.

Тоолайында 23 кодан мал кадарчыла-рынын аал ораныга быжылаан агита-торлар эштер Х. Маадыр, Х. Сүрүн олар агитация ажылы четпес чорудуп тура-рында агитация боттарына солуннар бе-зин чакыгып алаан, а ол ийекш Тоолай-лыгда, Барык бажында малчынар ор-тузунга парлагга чакылазынын дуга-йында калдыг-даа ажыл чорутпаан.

Чокта чаа Тоолайында болгаш Барык бажында малчынар СЭКП-нин XX съездизинге эш Н. С. Хрущевтун илеткечи ийи черге таныштырып турла, малчынар Чамый, Чондон, Илан-оол бол-гаш өскөдөр-даа партиянын XX съездизинин төөгүлүгү шиитпирлерин амыдырал-га боттандырар дөш парак кызыл амыдыралын хууленгенер. Оон-биле калды ирак тайгаларда, капшалдарда малчы-нарга партиянын болгаш чазактын шиит-пирлерин четпес таныштырып турар чо-рууту база Каргынын партия организа-циязынын секретары эш Самбуунун, кө-дө Совет даргазы эш Байдузун багай амыдап турарын шынгы шүгүмчүлө-нөр.

— Биске чүгө мал эчилери, фермалар өрөөлөгөдөр ийи-чакыс каттап келген, мал олчаан алган чоруп турар, калдыг-рынын аал ораныга быжылаан агита-торлар эштер Х. Маадыр, Х. Сүрүн олар агитация ажылы четпес чорудуп тура-рында агитация боттарына солуннар бе-зин чакыгып алаан, а ол ийекш Тоолай-лыгда, Барык бажында малчынар ор-тузунга парлагга чакылазынын дуга-йында калдыг-даа ажыл чорутпаан.

Чокта чаа Тоолайында болгаш Барык бажында малчынар СЭКП-нин XX съездизинге эш Н. С. Хрущевтун илеткечи ийи черге таныштырып турла, малчынар Чамый, Чондон, Илан-оол бол-гаш өскөдөр-даа партиянын XX съездизинин төөгүлүгү шиитпирлерин амыдырал-га боттандырар дөш парак кызыл амыдыралын хууленгенер. Оон-биле калды ирак тайгаларда, капшалдарда малчы-нарга партиянын болгаш чазактын шиит-пирлерин четпес таныштырып турар чо-рууту база Каргынын партия организа-циязынын секретары эш Самбуунун, кө-дө Совет даргазы эш Байдузун багай амыдап турарын шынгы шүгүмчүлө-нөр.

— Биске чүгө мал эчилери, фермалар өрөөлөгөдөр ийи-чакыс каттап келген, мал олчаан алган чоруп турар, калдыг-

даа таймылбыр массалыг ажыл чөк, солун-нар бисте чөк, солун чакыгы амыр деп кым-даа чүкө чугаалааан—деп олар ба-дыктап турганнар.

Партия-политиктиг ажилды масса-ларга калбартып херекке парлагга кончук чугула четпес болгай. Илгит турбузе, СЭКП Бай-Тайга райкому база районун харылзаа конторазы Каргынын көдө Со-вөдиге, мында партия организациязынга чүгө 10 кезек солуннар планы берген чорук кончук четпес. Солун чакылазын-да дыка хой негеддер улуу турла-ла Харылзаа конторазынын амыдыралы сиперинг планына доган, ам чакыла алаб чүкө дөш чакыла хуулап алырын-да оталап турар.

Малчынынын чөптүг негеддерин хан-дырып, ол черге парлагга чакылазын калбартып чугула. База малчынынын ортузунга партия-политиктиг ажилды, илангыя партиянын XX съездизинин ма-териалдарын таныштыра амыдырал күш-телдирер талазы-биле Каргынын партия организациязынга дуулажыры СЭКП Бай-Тайга райкомуну, оон пропаганда болгаш агитация кылдынын сонгаарадып бол-бас сорулгазы болуп.

С. ШИРАП.

Областын совпартшколазында

Съездизин материалдарын өөренип турар

Совет Эвилелин Коммунисттиг пар-тиянын XX съездизинин материалдарын совпартшколанын дыннакчылары, баш-чылары болгаш техниктиг амыдыралчы-лар улууг сонугураа-биле өөренип турар-лар. Эш Хрущевтун илеткелинде бешки беш чылда үзөтүрүп, көдө ажыл-агый-нын хөгжүд

СЭКП-НИН XX СЪЕЗДИНИН ШИИТПИРЛЕРИН АМЫДЫРАЛГА БОТТАНДЫРАР ДЭЭШ

Бо арында Улуг-Хем районун «Күш-ажылдың хостуу» колхозунун мал фермаларынын мурнакчы кижилеринин партиянын XX съездизинин алдыгы беш чыл планынын талазы-биле Директиваларын амыдыралга боттандыра дээш сорул киришкенин ажилдап турарынын дугайын чугаалап турар.

Хаван ажылын хөгжүдеринге таарымчалыг байдал тургустунган

(Хаван ажаакчызы эш И. Афинасееваның допчу чугаазы)

Болууну колхозунун хаван ажаакчызы барык-ла 6 чыл дургузунда ажилдап келген мен. Бо аразында мээң ажылымнын түңнели багай эвес болуп турганын колхоз баштаар чери-даа, колхозчулар-даа билер, бо дугайын көрөт-лейн, мактанмай-даа чугаалап турарым бо. Эрткен чылын мээң ажаалдамга турган төрөөн 10 хаваннарныкы бирээнден-не 14 хаван олгун менди өстүргөн мен, хаваннарнын чөмөгүлөгүн, ажаалдамы эки чорутунган, ынчанга оларнын күжү ортуктан өрү семс болган.

Бо чылын 14 кыс, 15 акыс хаваннарны ажаап турар мен. Ам 10 хаван төрөөн, бо баштайгы оолдашкынын үсүндө бир хаван 10 хаван олгун алдынтан. Чыл дургузунда хаван ийн катан оолдаар болгай. Бо ажил-агый чылында төртүр хаван бүртүндө 18 хаван олгун алыр деп хүдээге алган мен. Кандыг-даа ажил ала-чаагаар-ла бүдө бербес, хүдээгезин чедипкиниң күсүдери дээш хаван ажаакчызы шыдамык ажилдаары онза негетинин турар.

Эт бүдүрүн көүдөдиринге хаван өстүрүр чорук кайы кире ажитыг болуп турарын практика бүзүрткен. Хаваннарнын улам-на чалгыт, эйтер болуру — эки чөмөгүлөгөн болгаш ажаалдаган хаваннар. Бир хаваннын хүнде 4 кг аюорна, 2 кг далган, 1 кг силос-биле база норма булгаар картофель болгаш хойткан чөм-биле чөмөгүлү турар мен. Хаван чөмөгүр чөм аймак бисте четчир-биле бар, хаваннарнын чөмөгүлөгүн чангыс-даа үзүткелдигин таварышпаан.

1955 чылдың күзүндө хаван фермазы

механизацияланган. Оң мырнай-ла чанында электростанция хаван фермазын электр-биле болгаш сүт-биле хандырып турар. Хаван кажаазында бус-биле өттү-

чалы хаймындыр сава-херексел, тараа чарбалар машина бар. Бир эвес чөмүгү бүдүнгө бээр болза хаваннар эки семирин шыдаас болур ийик. Кухняга чөмүгү эки амдан киир, хоолууг кылдыр белеткөөм бөргө, оларнын семирткелдиге ууз ажитыг болганын бис практика кырынга көрүтүс.

Хаван кажаазында 46 клеткаларнын бирээнде-ле оолдары-биле калы бир-ла-ван турар. Кажаа иштинин оң, солагай, талааларында клеткалар, оон ортузун дургаар аскылыг демір-орукчугаш, оон дуузы-биле хаван ажаакчылары клеткаларга хаваннарга чөмүгү сөөртүп ажаап берип турар бис. Кажаа иштин, клетка бүртүрүн хүнүн-не арытлап аштан турар. Электр чырыткы кийтинген чорук дүң хаваннарны хайгаарынын дыка таарымчалыг байдалы тургускан.

Хаван ажылын улам ыңай хөгжүдүргө колхозтун орулгалын көүдөдир, хаван ажаакчыларына бээр күш-хүнүнү төдө-вири-даа хей болуп турарын демдегээр херек. Хаван ажылын хөгжүдүргө бисте таарымчалыг байдал тургустунган. Бисте колхоз өрткөн чылын хаван ажылы-дан 96 муң рубль орулганы алган, 1956 чылда оон ыракта хей орулгалыг болур. Хаван ажаакчылары бистер иштинин ажил-агыйына экономика талазы-биле ажитыг кылдыр ажилдаарынын чугула орулгалын салган бис. СЭКП-нин XX съездизинин төөгүтү шийтирлерин амыдыралга боттандыра, колхозтун перспективтиг планын чедипкиниң күсүдери дээш үрө-түңдөйг салышкынымы киирер мен.

ИНЕКТЕН 2200 ЛИТР СҮТ ДЭЭШ

(Саанчы эш В. Тулуштуң чугаазы)

СЭКП-нин XX съездизинин төөгүтү шийтирлерин бисте саанчылар чангыс эс-сеткилдиг, ууз көдүрүшкүн-биле уткааннар. ССРЭ-нин ууз ажил-агыйы хөгжүдүрүн алдыгы беш чыл планынын талазы-биле СЭКП-нин XX съездизинин

Директиваларында көдө ажил-агый продуктуларын бүдүрүн көүдөдир дугайында ууз орулгаларын айткан. Сүт-түн бедис саалдамын чедип алыр талазы-биле кайы кире чугула орулга салдынып турарын саанчылар билеп турар. Эрткен чылымдын хей, инек бүртүндө 2200 литр сүтү саап алыр деп социалисттик күдөөлөгөн алган мен.

Ам мээң ажаап турарым 14 инектер-ниц 10-ну бызаалаан, чаш бызааларын барык-ла чартык ай хирде эки ажаап доруктурган, бызаа ажаакчылыгына хүдөдир берип турар мен. Алды айыны дургузунда, мээң быжылатылган инектерин бирээнден-не 557,4 литр сүтү саап алдым. Мээң ажилдап турарым сүт-бараан фермазына механизация кылдылган турар.

Хей сүт саап алыр дээш инектерин болдунар-ла шаам-биле чөмөгү, ажаап, чөгүтү үсүндө саап келдим. Сиген-биле чөмөгүлөгөн андыга бир инекти хүне 20—30 кг силос, бир демір хуун ишти бөдүүн далган, база он-ла эске чөмөгү-биле чөмөгү, чөгүтү үсүндө сугарып турар мен. Инек кажаазынын иштин хүне ийн катан аштан арытлап, кургалгап, инектерин алаанга кургаа саванын дөңгө берип турар. Мээң саап турарым «Алчыка» деп инек хүнде 12 литр, «Ум-очка» деп инек 9—10 литр, «Поляна» 8—9 литр сүтү берип турар.

Каларчылар Кожай, Торгалыгын, колхозтун өскө-даа чакы, чайгы, күсүл кай-гамчык эки оларларынга сүтүгү малды күне, хүндүс үрүткелдиг олардып каларын чедип алыр, бо ажилды мал ажалымын тускай өрткөнгө эки органи-заастаар болза, инектерин сүтүгү көүдөдир чугаалап, оон-биле калы олар-нын немелде чөмөгү-биле үзүткел чокка хандыры негетинин турар.

Эки ажаалдадан бызааларнын өзүлдөзү эки болур

(Бызаа ажаакчызы эш А. Блинованың чугаазы)

Мийиңыг бода малдын, оң иштинде саар инектерин баш санын өстүрүр, оң продуктулуун бедиди колхозтун перспективтиг планында көрдүнгөн. Ишти-

ниң мал ажылын улам ыңай хөгжүдүр дээш демисел болза, колхозчу малчыларнын эң чугула орулгалы болур.

Сименталь уксалыг бызааларын чыл бүрдө эки өстүрүп турга, оортан сүтүр инектерин, эйтер ишти мийиңыг бода малдын баш санын өстүрүр-биле ажил чорутуун турар.

Клеткаларда турар бызааларнын адаанга кургаа саванын 30 сантиметр чедир кылмындайр дөңгө оларнын чымына-га чымчак, чымыг таарымчалыг, бызааларнын адаан хүнүн-не кургалгап турар чорук оларын эки доруктурарына дуузы болур.

Бызааларын сула далганы, силос, чу-лук киир хаймындыр ситен, морьков, шипкиниң, сөөк далганы, дус-биле чөмөгү, бир бызаага хүнде 100—200 грамм хлеб артынчымы берип, кыжыктап аары-вазын дээш ылазыла хаймындыр сүт-биле сугарып турар мен.

Бызааларнын чөмөгүлөгүн, ажаалдамы чөп чорутунган турум-на, олар эки өер, мээң ажаалдамга 37 бызааларнын бирээ-лин-не дүн-хүнде дендиң 730 грамм немелдеп турар. Сименталь уксалыг 6 ай назымат «Теман» деп шаламат бызаа-нын дендиң дүн-хүнде 2 кг, арыг сименталь уксалыг инектен төртүнгөн ам үш ай ажил болган «Тилекчи» деп бы-заанын дүн-хүнде немелде дендиң 1 кг, 500 грамм немелде, ишти дендиң 188 кг чедип турар, бо бызааларнын чөмөгү-лөгүн, ажаалдамы улам экижигинген.

Бызааларын от саабас кажаада ажаап өстүрүп турар бис, үк кажаа эки чымы-латылган.

Бызаа ажаакчылары төртүнгө-ле 15 хонган бызааларын хүдөө алган, 6 ай на-зымга чедир өстүргөн, мийиңыг бода мал-дын ишти коланынга дужаап бар.

Ажаап турар бызааларынын санын чи-дирг чокка өстүрүр, дигр дендиң бө-дир, оларын ууз ботур, калык шы-рак кылдыр доруктурар дээш социалисттик хүдээлени алган мен.

Четпестерни чайладыр

(Саанчы эш Е. Килинаның чугаазы)

Сүтүгү малдың продуктулуун көүдөдир дугайында бисте көдө ажил-агый арте-листтик баштаар чери болгаш сүт-ба-раан фермаларынын ажилдакчылары мээң ажилдарын кылган. Саар инектер-ниц чайгы олардамышкыны эки органи-заастынын келген, колхоз силосу база өскө-даа чөмөгүлөгүн фермаларга тускайлап үскөн. Инектерин чөмөгүлөгүн болгаш ажаалдамы мал ажылын тускай өртө-ниглеринин сүмө-биле чорутуун турар.

Эрткен ажил-агый чылында мээң бы-жыктаан 14 саар инектерин бирээнден-не сүт саалдамын таламы-биле ал-ган социалисттик хүдээлени ыракта ажыр күсүткен мен. 1955 чылдың ок-тябрь 1-ден 1956 чылдың апрель 1-ге че-дир 12 инектерин бирээнден 567 литр сүтү саап алдым. Иштинин мал ажы-лын продуктулуун бедидиринин онза чугу-лазын СЭКП-нин XX съездизинин ший-тирлерин айткан. Бисте колхозтун саанчылары сүт саалдамын өрткөн чыл-дыннан көүдөдир дээш бедиткен хү-дээлдерин алганнар. Бо ажил-агый чы-лында инек бүртүндө 2000 литр сүтү саап алыр деп хүдээге алган мен. Мону күсүдери болурун аргалары бар.

Чамдык чедипкиниңгө хөөрөөш, илерет-ле бар четпестерни илеретпей барып болбас. Чүд дөргө, бисте колхоз өрткөн чылын мал чөмөгүлөгүн белеткел-ниң планын күсүткөн ужурунда, бо

чылдың март айында эгелеп мал чөмү тө-гөн. Ам өскө колхозтаран мал чөмү садып алыр дээш колхоз баштаар чери ууз шүдөс үндүрүп турар. Мээң саап турар чамдык инектеринин сүтү кызылмын

турар апарган, моң чылдагыны — чүг-ле мал чөмү ховартап турарында. Моор-тан чөгүтү түңнели бодууска кылган, келер чылын мийиңыг четпестерни бө-дүрбөс дөргөн демдегээр херек. Малга четчир санын быжыг чөп сугуру белет-көп тургузар болза, инектерин сүтү ка-жан-даа кызылмыс болгаш улам көү-дөдир.

Малчыларнын ортузунга зоотехниктиг өөредилге болбазын бээр үр-те өрт-көн. Бо өөредилге чылдың-на доктаамал чорутуун турар чүе болза, саанчылар-нын, каларчыларнын билин бедидирин-ге, сүт саалдамын көүдөдир чорукка ууз укур-дуузыг болур ийик. Зоотехниктиг өөредилге үзүткел чокка чорутунган турарын күдөөр мен.

Саанчы эш Тулуш саанчыларын, кал-дарчыларын болгаш зоотехниктерин область чөмөгүлөгүн хуралыга чөрааш кел-ген, көчүр сөзүн чүдөдирин биске чугаалап берген. Анаа мурнакчы саанчы-лар боттарынын дуржулгалы солчун тур-ганы бисте сүт-бараан фермамыска ажитыг саваларын чедирген. Иштин-даа болза бисте колхозта ботур дуржулга солчур чорук чоруйа турар. Ол четпес-терин чайладыр күсүткен. Сүтүгү бедис саалдамын чедип ап турар мурнакчы кол-хозтарын сүт-бараан фермаларынын дур-жулгалын тавыжын көрөс деп күдөп турар мен.

көргөнистин түңнелинде, саар инек бүртүндө-не 1200 литр сүт эвес, харын 1500 литр чедир сүтү саап ап болурун аргалары бар болган.

Партиянын болгаш Совет казактык со-вет кижилерин материалдык чаагай амы-дыралын улам-на экижигинге уланган хөмчөгүлөгүн өөргөн сеткилин илерет-тишкан, колхозтун сүт-бараан ферма-зын саанчылары инек бүртүндө-не 1500 литр сүт саар деп хүдээге алган-нар.

Сүт саалдамын планын күсүдир тур-сар саанчыларга күш-хүнүнү немелде төдөдирин тылсып өгөдөн. Фермалы саанчылар немелде төдөдирге 39 кило-грамм саржагы алганнар.

Ол чорук саанчыларын материалдык сонугурун күсүткөдир, күш-ажыгыч улам-на сорул кирип турар. Чүд дөргө фермалы саангы сүт январы сагта-нында 2700 литр хей болган. Моон сон-гаар немелде төдөдирин сүт-бараан фер-маларынын эргелекчилерине болгаш зоотехниктерге база тылсыр деп турар бис.

Мал бажын өстүрүр, оон продуктулуун бедидирине четчир санын белеткөөн мал чөмөгү, чаагайжык кылдылган кажаа-лар шийтирилгө роуду ойнаар болгай. Бо айттырмын амгы үгө чедир-ле үе-лөдөй турарымыз шийтир херек.

Бисте колхозтун ажил стажынын талазы-биле областың иштинде база бир хоочун колхоз-ла болгай. Ичамыжок ажил-агыйынын хөгжүдүрүнүн талазы-биле чаагайрап апарган деп дыка мак-таным болбас.

Колхоз өрткөн чылын мал чөмү ситен белеткелдигин планын күсүткөдиринин түңнелинде ам үгө мал кыштагыны-нын элөөн бергеп турар. Колхозтун малы чаагайжык кылдылган чымыг кажаалар-биле бүртү хандырылган. Бо байдал болза малдың чуу-бузын аары-ларга болган чөк-ла таваржы бөдир бол-дуруп турар.

Мал ажылында хей күш үер ажилдар-

ны механизастарын МТС күсүдир хү-дээлелгил. Херектиң ужуру ыңдыг турбу-же Шагаан-Арыгның машина-трактор станциязы (директор эш Гордей) кол кичөөгөйин чүгө хову ажалыныч ула-ндылган, мал ажылын утуп турары шын эвес. Бисте колхозтун бодуун күжү-биле бызаа, хаван кажааларын ме-ханизастаар дооскан.

Колхозчулар чуртталга бажыныры-биле колдуула хандырылган, ынчанга бо чылын туугу бригаданын кол нурулалы-нда мал кажааларынын болгаш култура амылрап туугуларына ажилдап деп планнап бис.

Тарааның ишти чылдамы өрткөн чы-лын 13040 центнер турган болза, бо чы-лын 26000 центнер чедир деп планна көрдүнгөн. Тарааның жүдүгүн ортумаа-биле бир гектардан 20,3 центнери алыр.

Салдылган орулгаларын амылрапта чедипкиниң боттандырып болурун аргалары бисте бар. Алдыгы беш чыл планынын бирги чылы—1956 чылдың чакы тарылгалына бисте колхозтун багай эвес белеткелдиг ужуражып турар. Тараа култураларынын эки тынарлыг сөртүгү үрөдирин четчир санымы-биле белеткен алган.

МТС-тин трактор бригаданы ам үгө колхозтун хову бригаданына чөдө бергел-тарып кийринтерине беле. Чер хөдүүн сайырадырынга болгаш мал чөмөгү-биле эвес ажитынын барылаалаш өрткөн чылын 600 гектар чөдө хөдөрнө тараан, бо чылын ажаа немештир 200 гектарын тарып болуп турар бис.

Оон алдыга тарааның чайгы ажаалга-зып болгаш күсүк ажаап алынышкыны чөгүтү ай-шаада чидирг чокка чоруй-ры бедис дүжүт чедип алырынын үдөй-ниң дөргөн колхозтун ажил-ишчилер эки билдирер. Ам кол айттыр болза колхоз баштаар чөмөгүн организагыч уурут-галынын бедидирин хаваннар.

Иштинин мал ажылын баш санын өстүрүрүн болгаш продуктулуун бедидиринин планын чедипкиниң күсүдери

рин кижилер—кадрлар шийтирлер бол-ганда мал фермаларынын эргелекчилер-ин, саанчыларын, каларчыларын бол-гаш тускай өрткөнгө илеретилген ажилына хүн-бүртүн кичөөгөйин күсүткөдир. Иланга мал фермаларына коммунис-терин болгаш комсомолчуларын санын кө-үдөдир деп колхоз баштаар чери ший-тирлер.

Бо таламы-биле партия, комсомол органи-заалары боттары инициативалыг бо-луру өргөжө негетинин турар. Партия-нын XX съездизинин эш Н. С. Хру-щевтин илеткелдиге болгаш эш А. И. Ки-риленковун салдыла айткышкынынын өөргөн көргөш, бисте колхозтун моон мурнуна чорудуп турган социали-сттик чарыштын хүдээлдерин өдө кылган бис.

Социалисттик чарыштын хүдээлдерин боу барымдалап кылыр чорук биске баа турган. Иштин байдалы моон сонгаар болуубас ужурут. Социалисттик чарыш-ты бригадалар, фермалар, саанчылар, каларчылар, хаван болгаш бызаа ажаак-чыларынын аразына организаастап тур-гускан бис. Оң түңнели саанчыларга ай бүртүгүн 1-де болган 15-те, калар-чыларга, хаван болгаш бызаа ажаакчы-ларына үш ай болгаш 4 үндүр.

Алдыгы беш чыл планынын талазы-биле Директивалар бисте мурнуука ууз орулгаларын салган. Бистер оз орулгаларын чедипкиниң күсүдир тө-дөдө, бүгү куралдарынын ажилдамы-ныс, бүгү колхозчуларын көдүрү үндө-дирис, массалыг социалисттик чарышты калбарымыс өргөжө чугула.

Колхозчу ажил-ишчилер оларын мур-нуна турар ууз чаагай орулгаларын хангы-биле медереп билбизан, Совет Эмгекчилер Коммунисттик партиянын XX съездизинин төөгүтү шийтирлерин амылрапта боттандырынга адалдымы-биле ажилдаары дээш күштерин болгаш энергиясын харамажыстар.

А. ГЛОТОВ,

Улуг-Хем районун «Күш-ажылдың хостуу» колхозтун даргасы.

Алдыгы беш чыл планын хуусаа бетинде долдур болгаш ажыр күсүдир

СЭКП-нин XX съездизин ССРЭ-нин ууз ажил-агыйын улам ыңай күштүг көдө-ринин кайгамчыктыг ууз программанын ажилдап кылган. Алдыгы беш чыл пла-нында көдө ажил-агый продукциялары-нын чылдамы барык-ла 70 хуу өер, азы бешки беш чыл планына дөңгөргө, оортан дыка бедис темпиги өер.

1960 чылда чуртка тараанын ишти чылдамы 11 миллиард пуд чөккөн турар. Эт бүдүрүн ийн катан, сүтү барык ий катан көүдөдир айттылган. Тех-никтиг култураларын, картофель бол-гаш нотааларын бүдүрүр дыка көүдөдир.

Коммунисттик партиянын болгаш Совет казактык талазында хүн-бүрү көдүрүп турар материал-техниктиг дуулаамчы-нын ачылында Улуг-Хем районун «Күш-ажылдың хостуу» колхозу организа-а, ажил-агый талазы-биле быжыгып, ам үе-де областың иштинде мурнакчы колхоз-тарын саныга кирип турар.

1955 чылда малдын баш санын өстү-рүрүн күрүне планын чүгүн зайы-биле бүртү күсүткен. Ол мынкан күрүнеге до-жаар тараа, эт, дүк, сүт планнарын чо-гуур хуусаанын бетинде ажыр күсү-дир шыйаан бис.

Колхоз өрткөн чылын мал ажылында болгаш хову ажилында миллион ажыр рубль түнтүг орулганы алган. Моң түң-нелинде колхозчуларын күш-хүнүнү төдөдирин 2 килограмм тараа, 5 рубль тылсыкан.

Колхозчу ажил-ишчилерин материал-дык чаагай амылралы хүн-бүрү өдүп ту-рар. Колхозта 260 ажыг тыла, орус өрөгө-лөр каттышкан. Олар суурун чуртталга-же шилчөөн болгаш чаагайжык кылдыл-ган чуртталга бажыныры-биле ханды-рылган.

Колхозчуларын бажынырында радио точкалары ажилдап, Ильячын лампоч-калары хып турар. Колхоз төү—Торга-

лыг суура 7 чыл школазы, клуб, мед-пункт, почта, магазин бар.

СЭКП-нин XX съездизинин төөгүтү шийтирлерин колхозчу ажил-ишчилер бедис патриоттук көдүрүшкүн-биле чүдүдүрүпүп хүдөө албылаан, алдыгы беш чыл планында айткан орулгалар-нын чөгүр хуусаанын бетинде күсүдир дээш тодаргай хүдээлдерин алган күжө-нишкенин ажилдап турар.

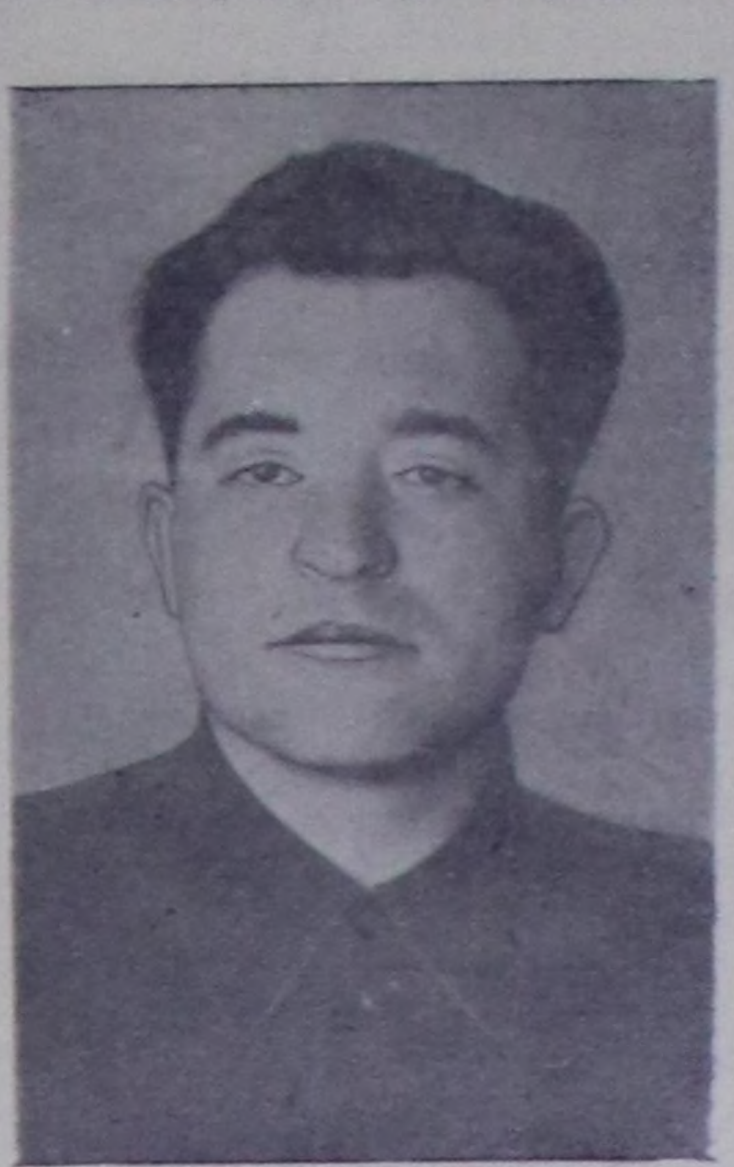
Бар ишти курлавырларын чөп ажил-лаарын санап көргөш, эт бүдүрүнүн онаалдамын 1958 чылдың төңчүндө, сүтүгүн 15 ай дургузунда, тодаргайлаар-га 1957 чылдың январь 1-де, дүктүн 1959 чылдың төңчүндө күсүдир деп колхозчулар дугурушкан.

Бо орулгалы чедип алырда малга бө-дүүн болгаш концентраттыг чөмөгүн быжыг курлавырларын тургузары, эң ылаңгы унегил култура болур кукуру-за тарылгалын калбарырынга кол кичөө-гөй салыры болур.

Эрткен чылын күрүнеге 680 центнер эт дужаган, оң иштинде хей эди 280 центнер болгаш хаван эди 65 центнер бо-луп турар. Хаван эди эт балансынында эң эвээш черин элөп турар-дыр. Кол-хоз баштаар чери хаван ажылын улам хөгжүдүргө кичөөгөй салбайн турган болгаш хаван оолдарын эки семиртир азыраайн, чик өртөк-биле колхозчулар-га саткылапкан. ынчанга колхоз хаван фермазында чүгө 96 муң рубль орулга алган.

«Хаван хей чөп чиринден өскө орул-га бербес» деп чамдык кижилер чугаа-лажып туралар. Ол дөргө үдөдирин-биле шын эвес. Ону ажил кылдыр хөң чос чалга кижилер чугаалажып турары бил-дир. Хаван ажылын сайырадырын үнелес чорук-биле шийтирилгө демес-чир херек. Кандыг-даа ажил ала-чаагаар

бүдө бербес-ле болгай. Эт бүдүрүнине ажилдап орулга-биле бо чылын 500 баш хаваннарнын чөмөгү азыраар,

чайгы үдө оларын чайлагга олардап, немелде чөмөгү-биле чөмөгү бис. Мынчанга, 1956 чылда 354 центнер хаван эдин бүдүр ийикте, 1956 чыл-да эт балансынында хаван эди 30 хуу-ну элөөр. Эрткен чылын сүт саалдамы-нын ишти чылдамы 289 муң литр бол-ган. Бо чылын бир саар инектен-не (олар шүтү 340) 1200 литр сүт саап алыр деп планнап бис.

Ичамыжок партиянын XX съездизинин шийтирлерин хандыр өрөдир, бот-тарымын курлавырларымыз санап

